

Rezime Izvještaja guvernera - januar 2012

Ažurirano: 28.02.2012. godine

U Izvještaju Guvernera za januar 2012. godine konstatovano je da su aktivnosti Centralne banke realizovane u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2012. godinu. Procjenjen je rast BDP-a od oko 3% u 2011. godini ipak, istaknuto je da su pojedini rizici u sistemu i dalje prisuti.

Cijene su u januaru 2012. godine u odnosu na decembar 2011. zabilježile rast od 0,8%, dok je godišnja stopa inflacije iznosila 2,7%. Najveći godišnji rast je zabilježen u kategoriji „alkoholna pića i duvan“ (21,1%) zbog uvođenja akciza na pojedine proizvode, zatim „zdravstvo“ (8,3%) usljed povećanja cijena farmaceutskih proizvoda za 8,7%, kao i kategoriji „prevoz“ (7,6%) zbog povećanja cijena grupe goriva i maziva za 7,7%.

Industrijska proizvodnja je u januaru zabilježila pad od 4,6% u odnosu na decembar 2011. a u odnosu na januar 2011. godine pad od 24,5%. Godišnji pad je rezultat smanjenja proizvodnje u sektoru proizvodnje električne energije, gasa i vode, dok su sektori vađenja ruda i kamena i prerađivačke industrije ostvarili godišnji rast.

Broj dolazaka turista u 2011. godini povećao se za 8,7%, dok se broj noćenja povećao za 10,2% u odnosu na prethodnu godinu. Prema podacima Monstata, većina vidova saobraćaja je ostvarila pad u 2011. godini u odnosu na prethodnu godinu. Prevoz robe je smanjen u željezničkom, vazdušnom i drumskom saobraćaju. Kod prevoza putnika došlo je do povećanja u vazdušnom saobraćaju, dok je u željezničkom i drumskom saobraćaju smanjen prevoz putnika. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je zabilježilo rast od 19,4% u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu, mjereno efektivnim časovima rada. Promet robe u trgovini na malo (u tekućim cijenama) je, prema podacima Monstata, u 2011. godini ostvario rast od 20,5% u odnosu na prethodnu godinu. Šumarstvo je u januaru 2012. zbog vremenskih nepogoda i nemogućnosti vršenja sječe u državnim šumama ostvario pad od 92% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Broj zaposlenih u decembru je iznosio 162.450, što predstavlja rast od 3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a u odnosu na prethodni mjesec pad od 0,2%. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori u je u januaru 2012. godine iznosio 31.339 što predstavlja rast od 2,6% u odnosu na decembar 2011. godine, a pad od 4,5% u odnosu na januar 2011. godine.

Na kraju januara 2012. godine od 57.669 pravnih i fizičkih lica koji obavljaju djelatnost, njih 15.352 ili 26,6% je bilo u blokadi. U poređenju sa decembrom 2011. godine došlo je do povećanja broja blokiranih pravnih i fizičkih lica za 1,1%. Ukupan iznos duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa iznosi 380,5 miliona eura, što predstavlja rast od 0,8% u odnosu na decembar 2011. godine. Koncentracija duga je bila relativno velika, jer je 10 najvećih dužnika (0,07% ukupno evidentiranih dužnika), učestvovalo sa čak 21,86% u ukupnom dugu, po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 najvećih dužnika (0,33% ukupno evidentiranih dužnika) učestvovalo je sa 43,36% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Kapital banaka je u januaru 2012. godine smanjen za 2,3% u odnosu na decembar 2011. godine. Likvidna aktiva je u januaru iznosila 527,3 miliona eura i bila je niža za 5,8% u odnosu na decembar 2011. godine. Bilansna suma banaka je smanjena za 1,3% u odnosu na kraj prethodne godine. Depoziti u bankama, kao i krediti banaka, su u januaru zabilježili pad u odnosu na decembar 2011. godine za 1,8% i 0,5% respektivno. U januaru tekuće godine je došlo do rasta kredita koji kasne sa naplatom za 31,3% u odnosu na decembar prethodne godine. Nekvalitetni krediti su u januaru neznatno smanjeni (0,01%) u odnosu na prethodni mjesec.

Prosječna ponderisana pasivna kamatna stopa je iznosila 3,09% u januaru 2012. godine i ostvarila je rast od 0,06 p.p. u odnosu na decembar 2011. godine.

Na kraju januara 2012. godine obavezna rezerva banaka iznosila je 169,1 milion eura, što je za 1,7 miliona eura ili 1% niže nego u prethodnom mjesecu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 65,4%, u državnim zapisima 24,5%, a na računu Centralne banke u inostranstvu 10,1%. U januaru su sve banke iskoristile mogućnost izdvajanja dijela obavezne rezerve u obliku državnih zapisa.

Na kraju decembra 2011. godine, prema preliminarnim podacima, bruto premija osiguranja iznosila je 5,8 miliona eura. U njenoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (76,9%) dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (23,1%).

U januaru 2012. godine ostvaren je najmanji promet na tržištu kapitala od marta 2004. godine. Zabilježen je neznatan rast indeksa Monex20 u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, fiskalni deficit Crne Gore iznosio je 61,4 miliona eura ili 1,9% u decembru 2011. godine, dok je u istom periodu 2010. godine ostvaren deficit u iznosu od 51,7 miliona eura. Deficit budžeta za dvanaest mjeseci 2011. godine iznosio je 136,9 miliona eura, odnosno 4,2% procijenjenog BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore iznosili su 112,6 miliona eura ili 3,4% BDP-a, što je u odnosu na plan za decembar niže za 15,3%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u decembru 2010. godine, zabilježen je pad od 9,3%. Izdaci budžeta su u decembru iznosili 174 miliona eura ili 5,3% BDP-a, što je za 1,1% manje u odnosu na isti period 2010. godine. U decembru kapitalni budžet iznosio je 21,9 miliona eura.

Javni dug Crne Gore, na kraju decembra 2011. godine, iznosio je 1.483,5 miliona eura ili 45,3% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug se odnosilo 419,8 miliona eura ili 12,8% BDP-a, a na spoljni dug 1.063,7 miliona eura ili 32,5% BDP-a.

Prema preliminarnim podacima, deficit tekućeg računa u 2011. godini iznosio je 633,8 miliona eura, što je za 17% manje nego u 2010. godini. Učešće deficita tekućeg računa u BDP-u iznosilo je 19,4% i ukazuje na značajni pad imajući u vidu vrijednosti ostvarene prije krize (50,6% u 2008. godini) i nakon krize (29,6% u 2009. i 24,6% u 2010.). Prema preliminarnim podacima, neto priliv stranih direktnih investicija u 2011. godini iznosio je 389 miliona eura i za 29,5% je manji nego u 2010. godini. Ukupan priliv stranih direktnih investicija iznosio je 494,7 miliona eura, od čega se 342 miliona eura odnosilo na vlasnička ulaganja, dok je priliv u formi interkompanijskog duga iznosio 132,6 miliona eura i manji je za 23,3% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. U strukturi vlasničkih ulaganja, investicije u preduzeća i banke čine 31,9% ukupnog priliva, a ulaganja u nekretnine 37,3%. Priliv novčanih sredstava po osnovu povlačenja sredstava rezidenata investiranih u inostranstvu iznosio je 20,1 milion eura.

U Izvještaju su sublimirane realizovane ključne aktivnosti svih organizacionih jedinica u sastavu Centralne banke, a koje su bile u funkciji sprovođenja Politike Centralne banke u januaru 2012. godine.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore.

Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti, a uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta.

Banke u januaru nijesu koristile sredstva obavezne rezerve za likvidnost, a zabilježeno je manje izdvajanje obavezne rezerve kod dvije banke (po jedan dan). Raspoloživost RTGS i DNS sistema u januaru iznosila je 100%. Uredno i blagovremeno su snabdijevane banke i drugi klijenti CBCG novčanicama i kovanim novcem u odgovarajućoj apoenskoj strukturi u eurima.

U okviru pitanja vezanih za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji:

Ostvareno je učešće na pripremnom sastanku Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju, a u vezi sa održavanjem Trećeg sastanka Pododbora Evropske komisije za unutrašnje tržište i konkurenciju koji će se održati u februaru. S tim u vezi, pripremljen je potrebn materijal u dijelu

koji se odnosi na „Bankarstvo - napredak u regulisanju i nadzoru finansijskog sektora” koji je dostavljen Ministarstvu za vanjske poslove i evropske integracije;

U cilju izrade Petog izvještaja o realizaciji obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u periodu od 01.10. do 31.12.2011. godine, na zahtjev Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija pripremljen je izvještaj o pravnim propisima donešenim u ovom periodu;

Pripremljeni su odgovori na Upitnik za Drugi izvještaj o napretku trećeg kruga evaluacije za Crnu Goru u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, za dio iz nadležnosti Centralne banke, koji će biti dostavljen Komitetu Savjeta Evrope za evaluaciju mjera iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma (MONEYVAL-u).

Ostvareno je učešće na drugom radnom sastanku u organizaciji Evropske centralne banke po pitanju Izvještaja ECB-a o finansijskoj stabilnosti kod zemalja kandidata za članstvo u EU.

Evropskoj centralnoj banci su dostavljeni komentari na prvi nacrt Izvještaja “Financial stability challenges – Montenegro”, kao i popunjeni Upitnik o tekućoj supervizorskoj, regulatornoj i makroprudencijalnoj praksi u zemljama EU kandidatima i zemljama pristupnicama;

Ostvareno je učešće na Drugoj internacionalnoj konferenciji o zaštiti eura od falsifikovanja koja je održana u Hagu, u organizaciji OLAF-a, Europol-a i ECB.

U okviru aktivnosti Guvernera na planu međunarodne saradnje, u januaru je održan sastanak sa predstavnicima misije Svjetske banke, a održan je i sastanak sa glavnim pregovaračem Crne Gore sa EU g-dinom Aleksandrom Pejovićem.